

- концесія;
- передача майна в оперативне управління та господарське відання;
- виявлення та отримання у власність територіальної громади безхазяйного майна та об'єктів відумерлої спадщини;
- удосконалення (оптимізація) діяльності комунальних підприємств;
- організація договірної та претензійно-позивної роботи.

Таким чином, одним із найважливіших ресурсів, які територіальні громади можуть використати для досягнення соціально-економічних цілей є комунальна власність. Ефективне управління цією власністю в нинішніх умовах, що швидко змінюються і великою кількістю викликів пов'язаних з розвитком територіальних громад вимагає якісно нових, науково-обґрунтованих підходів і запозичення кращої зарубіжної практики.

Василь ШЕВЧУК

аспірант кафедри менеджменту, публічного управління
та персоналу ЗУНУ

Юрій ШЕВЧУК

аспірант кафедри менеджменту, публічного управління
та персоналу ЗУНУ

СУТНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ ТА ЇЇ РОЛЬ У В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІКОЮ

Елвін Рот у 2002 році в статті «Економіст як інженер: теорія ігор, експериментування та обчислення як інструменти для дизайну економіки» зазначив, що економісти покликані не тільки аналізувати ринки, а й проєктувати їх. «Економічне середовище еволюціонує, але воно також піддається проєктуванню. Підприємці та менеджери, законодавці та регулятори, адвокати та судді — усі виявляються задіяними в проєктуванні економічних інституцій», — підкреслює Рот. Він також наголошує, що «інженерія часто менш вишукана, ніж проста фізика, що лежить в її основі, але вона дозволяє мостам, спроектованим на основі тих самих базових моделей, бути міцнішими та стійкішими, оскільки дозволяє краще зрозуміти складність та як із нею працювати».

Елвін Рот підкреслює: «Дизайн ринків передбачає відповідальність за деталі, потребу мати справу з усіма складнощами ринків, а не лише з їхніми принциповими характеристиками. Отже, дизайнери не можуть працювати лише з простими концептуальними моделями, використовуваними для теоретичного розуміння загальних принципів роботи ринків. Замість цього дизайн ринків потребує інженерного підходу»[1].

Сьогодні основна увага дослідників економічної інженерії зосереджена на рівні мікроекономіки. Дизайн ринків — аукціони частот, електроенергії; розподіл учнів між школами та вступ до вишів; біржі праці; онлайн аукціони та системи зворотного зв'язку; різні нецінові ринки тощо. А найважливішим інструментом дизайну ринків на теоретичному рівні вважається *теорія ігор*. Провідні дослідники зазначають, що дизайн ринків в ідеалі підживлюється від теорії ігор, поведінкової економіки, експериментів та польових даних, щоб створити реальні способи поліпшення наявних інституцій.

Аксель Окенфельс та Акім Вембах у статті «Люди та ринки: економіка як інженерна наука» стверджують: «Ринки — потужний інструмент. Але багато ринків потребують активного та обережного проектування. Навіть маленькі помилки можуть призвести до ринкового провалу. Економічні інженери будуть потрібні, оскільки «невидима рука ринку» часто не здатна впоратись сама. Дизайн ринків як наука та прикладна дисципліна доповнює школу ордоекономіки. Обидва підходи пропонують рішення та рецепти для поведінки з вкрай складним економічним світом. Проте тоді як ордоекономіка робить акцент на базових принципах і виводить із них конкретні рекомендації, дизайн ринків зосереджений на керованій теорією та базованій на емпіричних даних трансформації систем заохочення в контексті конкретних інституційних складнощів та поведінкових явищ на певному ринку». Окенфельс та Вембах також наголошують, що результати дизайну ринків мають втілюватися в економічній політиці[2].

Загалом економіка України є ідеальним полігоном для відпрацювання концептів та інструментарію економічної інженерії. По-перше, цілком очевидно, що неоліберальні рецепти та «плин за течією» не спрацювали, фактично перетворивши колись промислово розвинену (для свого часу) Україну на сировинного донора та найбіднішу країну Європи (див. «Промисловий простір України»). По-друге, великий набір економічних викликів лише підвищує планку для економічних інженерів: дослідників, розробників політик та державних діячів, покликаних втілити їх у життя. Окрім військової агресії та пандемії COVID-19, на радарі ключових викликів — низькі доходи громадян, високе безробіття, еміграція і депопуляція, деіндустріалізація і примітивізація експорту, дефіцит інвестицій і втеча капіталу, низька енергоефективність та висока імпортозалежність, тіньова економіка і соціальна несправедливість, макрофінансова крихкість та зовнішня фінансова залежність, корупція та інституційна слабкість, а також екологічні загрози.

Краще розуміючи її архітектуру, закономірності, тренди та інструменти керування, можна не тільки збудувати успішний бізнес, а й поставити ринкові сили на службу суспільству. Створити нові ринки та інвестиційні можливості, скоротити безробіття і соціальну нерівність, підвищити реальні доходи та

фінансову стабільність, нарешті, поліпшити якість і тривалість життя людей – цілком реальні, хоч і дуже амбітні завдання.

Замість того щоб «пливти за течією» та намагатись робити пасивні прогнози, ми можемо навчитись проєктувати економічну реальність. І не лише на рівні домогосподарств чи компаній, а й країни в цілому. Звучить парадоксально, але те, що неможливо достеменно спрогнозувати, інколи достатньо успішно можна сконструювати.

Україна вже знає приклади успішного (як цілеспрямованого, так і побічного) застосування економічної інженерії для залучення інвестицій, прискорення економічного розвитку та створення робочих місць. Так, лише за перший рік повноцінної дії мораторію на експорт лісу-кругляка інвестиції в українську деревообробку зросли понад удвічі. Експорт готової продукції збільшився більш ніж наполовину. А це мільярди додаткових капітальних вкладень та валютної виручки, сотні нових виробництв і тисячі робочих місць по всій країні. Чим не історія успіху?

Інший яскравий приклад – українська «зелена» енергетика. Завдяки високому «зеленому» тарифу Україні за п'ять років вдалося залучити понад \$5 млрд інвестицій у відновлювальну енергетику, зменшити енергозалежність та поліпшити екологічну перспективу.

Список використаних джерел:

1. Елвін Е. Рот, 2002. "Економіст як інженер: теорія ігор, експерименти та обчислення як інструменти економіки дизайну" Економетрика, 70 (4), с. 1341–1378
2. Окенфельс А., Вамба А. Люди і ринки: економіка як технічна наука. Журнал європейської економіки. 2013. Т. 12, № 1. С. 109–119

Тарас АНТОНІЧУК

здобувач освітньо-професійної програми

«Менеджмент державних установ та організацій», ЗУНУ

Науковий керівник – д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту,

публічного управління та персоналу ЗУНУ Григорій Монастирський

ДІАГНОСТИКА ПРОБЛЕМ НАДАННЯ ПЕРВИННОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ МЕДИЧНОЇ РЕФОРМИ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Сьогодні Національна служба здоров'я України фінансує заклади первинної медичної допомоги та незабаром у реформу увійдуть і медичні установи вторинного та третинного ланок. На жаль, досі залишається не